

Jakov Gotovac

Uz pedesetu godišnjicu skladateljskog rada.

U subotu 21. prosinca 1968. održan je u dvorani »Istra« svečani koncert prigodom pedesete godišnjice stvaralačkog rada Jakova Gotovca. Koncertu je prisustvovao osobno Jakov Gotovac. Naša istaknuta glazbena društva izrazila su Gotovcu svoje čestitke uručivanjem lovor vijenca i drugim izrazima priznanja.

»Sveta Cecilija«, kojoj se je Gotovac već 1914. javio iz Splita kraćim izvještajem o radu pjevačkog zbora »Lisinski«, sa zanimanjem je kroz cijelo razdoblje izlaženja upoznavala čitatelje o velikim Gotovčevim uspjesima u domovini i inozemstvu, pa ne može mimoći ni ovaj značajni jubilej.

Gotovac se je rodio u Splitu 11. X 1895, gdje je već kao gimnazijalac učio glazbu kod A. Dobronića, Č. M. Hrazdica i J. Hatzea. Studij je glazbe nastavio na Bečkoj glazbenoj akademiji. Po završetku studija kraće vrijeme boravi u Šibeniku, a od 1923. u Zagrebu, gdje su nastala i doživjela velike uspjehe gotovo sva njegova djela.

Od prvih početaka Gotovac je odlučno i dosljedno nastojao izgraditi svoj glazbeni jezik na osobitostima našega narodnog glazbenog izraza u čemu je i potpuno uspio. U prvih dvadesetak godina stvaralačkog rada izgradio je svoj vlastiti stil i dosljedno ga uzdržao i u kasnijim svojim djelima.

Duh narodne umjetnosti odrazio se prvenstveno u Gotovčevoj preglednoj i jasnoj melodici, koja je pjevnošću i izražajnim bogatstvom najviše doprinijela uspjehu njegove glazbe. Šarolik i izrazit ritam narodnog plesa često mnogo prinosi živosti i osebnosti Gotovčevih napjeva, od kojih neki, iako su skladateljeve invencije, djeluju neposredno kao da su nastali u narodu. U harmonijskoj izgradnji Gotovac ostaje vjeran tradiciji tonalne koncepcije, bez sklonosti za polifonom razradbom pojedinosti. Ne zanimaju ga zamršeni glazbeni oblici niti eksperimentalno traženje izvora zvuka i novotarskih skladateljskih tehnika.

Posebno obilježje njegove glazbe je šarolikost i bogatstvo boja, što se posebno uočava u orkestralnim i scenskim djelima.

U Gotovčevim partiturama ima uspjelih lirskih stranica. On pokazuje veliki smisao za dramsko oblikovanje glazbenog sadržaja: posebno mjesto u njegovom stvaralaštvu pripada humoru. Sve te značajke uvjetovale su i izbor područja na kojima se je Gotovac u svom stvaranju zadržao. To su vokalna glazba, programna orkestralna glazba i kazalište.

Od preko tridesetak vokalnih skladbi treba izabrati nekoliko kojima pripada antologijska vrijednost kao npr. osebniju zbornu skladbu

»Koleda«, izvanredno duhovitu »Jadovanku za tetelom«, solistički ciklus »Kroz varoš« i rugalicu »Rizvan aga«.

U orkestralnoj glazbi postigao je veliki uspjeh sa poletnim i blještavim »Simfonijskim kolom« i epskim portretom »Guslar«.

No Gotovčevo je ime nerazdvojno vezano uz komičnu operu »Ero s onoga svijeta. Uz »Simfonijsko kolo« ta je opera najpoznatije Gotovčevo i naše djelo i izvan domovine. »Ero s onoga svijeta« je ujedno i najčešće izvođeno hrvatsko operno djelo u domovini i inozemstvu. Ostalo su Gotovčeva glazbena scenska djela: pastirska igra »Dubravka«, lirska opera »Morana«, glazbena tragedija »Kamenik«, junačka opera »Mila Gojsalić« i igrokaz »Đerdan« opere »Stanac« i »Dalmaro«.

Prije pedeset godina Gotovac se je u Splitu prvi puta predstavio kao skladatelj. Njegov pedesetogodišnji opus obuhvaća znatan broj djela. Naša je glazbena javnost Gotovca uvrstila u red središnjih i najdarovitijih stvaralačkih ličnosti među pripadnicima tzv. nacionalnog smjera. On je prvi hrvatski skladatelj koji je uspio osvojiti svjetske dvorane i svojim djelima privući simpatije svjetske javnosti.

Jakov Gotovac je svojim 50-godišnjim opusom veoma obogatio glazbenu hrvatsku kulturu, te mu u njoj pripada eminentno mjesto. Osim toga je skladateljskim djelima, posebno remek djelom operom »Ero s onoga svijeta« i »Simfonijskim kolom« dao najizrazitiji doprinos nacionalnog glazbenog pravca, pa se ima smatrati i njegovim najizrazitijim predstavnikom. Gotovac se približio našem čovjeku, osjetio njegovu glazbenu misao vratio mu je ukrašenu u raskošno odjevnom narodnom glazbenom izrazu, pa će u hrvatskom narodu kao takav trajno živjeti.

Prigodom velikog jubileja »Sveta Cecilija« se pridružuje mnogim čestitarima želeći Jakovu Gotovcu potpuni uspjeh u daljnjim stvaralačkim ostvarenjima.

ZUSAMMENFASSUNG:

JAKOV GOTOVAC ist der ausdrucksvollste Vertreter der kroatischen Nationalrichtung. Am 21. 12. 1968 feierte er das 50. Jahresfest seiner Kompositionstätigkeit. Er wurde am 11. 10. 1895 in Split geboren. Die Musikhochschule beendete er in Wien. Nach dem Abschluss des Studiums verweilte er kürzere Zeit in Šibenik und wohnte dann in Zagreb, wo er viele Jahre als Dirigent der Oper tätig war. Sein Opus umfasst vokalische, orkestralische und dramatische Werke, die im kroatischen Nationalausdruck komponiert sind, von denen seine Oper »Ero — der Schelm« (Ero s onoga svijeta) und der »Symphoniereigen« (»Simfonijsko kolo«) Meisterstücke dieser Musikrichtung sind; sie werden auf allen Bühnen der Welt aufgeführt.

SUMMARY

JAKOV GOTOVAC is one of the most expressive representative of Croatian national tendency. On December 21st in 1968 he celebrated the fiftieth anniversary of his composing. He was born in Split on October 11th 1895, and was educated in musical academy in Vienna. After the studies he stayed sometime in Šibenik, and than in Zagreb, where he was the dirigent of Opera for quite a long. His opus includes vocal, orchestral and dramatic works composed in national Croatian expression. The opera: »Ero from another world« (Ero s onoga svijeta) together with »Symphonie round« (Simfonijsko kolo) is the masterpiece of this musical style, and is performed at all the stages round the world.